

Sygn. akt III AUa 1601/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lutego 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G.

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maciej Piankowski
Sędziowie:	SSA Jerzy Andrzejewski (spr.) SSA Lucyna Ramlo
Protokolant:	sekr.sądowy Agnieszka Makowska

po rozpoznaniu w dniu 9 lutego 2016 r. w Gdańsku

sprawy J. F. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

od wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 lipca 2015 r., sygn. akt IV U 725/15

oddala apelację.

SSA Lucyna Ramlo SSA Maciej Piankowski SSA Jerzy Andrzejewski

Sygn. akt III AUa 1601/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 marca 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015r., poz. 748; dalej: ustawa emerytalna) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm.) - odmówił J. F. (1) prawa do wcześniejszej emerytury z uwagi na niewykazanie 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych; przyjęto 14 lat, 10 miesięcy i 28 dni.

W odwołaniu od powyższej decyzji J. F. (1) wniósł o jej uchylenie i przyznanie uprawnień emerytalnych. Ubezpieczony podniósł, iż spełnia wszystkie przesłanki do przyznania świadczenia w świetle powołanych w zaskarżonej decyzji przepisów, w tym legitymuje się 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych, co potwierdzają przedłożone

świadczenia wykonywania pracy w warunkach szczególnych - obejmujące okresy od 01.07.1982r. do 30.11.1993r. i od 01.12.1993r. do 30.06.1997r. - zaś w toku zatrudnienia nie miał okresów nieskładkowych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wyjaśnił, iż wskazane przez ubezpieczonego okresy pracy w warunkach szczególnych zostały przyjęte do kwalifikowanego stażu pracy jednakże z wyłączeniem okresów nieskładkowych, powodujących zmniejszenie łącznego stażu pracy w warunkach szczególnych do 14 lat, 10 miesięcy i 28 dni.

Sąd Okręgowy w Toruniu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 10 lipca 2015 roku w sprawie o sygn. akt IV U 725/15 zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu J. F. (1) prawo do emerytury od dnia (...) (pkt I.); oraz stwierdził odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (pkt II.) Sąd I instancji poczynił następujące ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne:

J. F. (2) urodził się dnia (...) W okresie od 01 sierpnia 1973r. do 31 grudnia 2009r. był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. w T., w tym w okresach od 01 lipca 1982r. do 30 listopada 1993r. i od 01 grudnia 1993r. do 30 czerwca 1997r. stale i w pełnym wymiarze czasu w warunkach szczególnych.

W toku zatrudnienia ubezpieczony przebywał na zwolnieniach lekarskich m.in. od 12 października 1992r. do 18 października 1992r., od 29 listopada 1993r. do 10 grudnia 1993r., od 04 stycznia 1994r. do 05 stycznia 1994r., od 10 marca 1994r. do 11 marca 1994r., od 28 czerwca 1994r. do 30 czerwca 1994r., od 11 marca 1996r. do 18 marca 1996r., od 17 grudnia 1996r. do 19 grudnia 1996r. i od 14 marca 1997r. do 18 marca 1997r. i z tego tytułu wypłacane mu były zasiłki chorobowe. Ubezpieczony w dniu 16 lutego 2015r. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Do wniosku załączył oświadczenie o członkostwie w otwartym funduszu emerytalnym wraz z jednoczesnym wnioskiem o wykreślenie z rejestru członków OFE i przekazanie do budżetu państwa środków pieniężnych zgromadzonych na indywidualnym rachunku w przedmiotowym funduszu.

W efekcie jego rozpoznania ZUS Oddział w T. wydał w dniu 24 marca 2015r. zaskarżoną decyzję odmawiając ubezpieczonemu prawa do emerytury. Organ rentowy uznał za wykazane na dzień 01 stycznia 1999r. 25 lat, 4 miesiące i 21 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 14 lat, 10 miesięcy i 28 dni stażu pracy w warunkach szczególnych z tytułu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. w T. od 01 lipca 1982r. do 30 listopada 1993r. i od 01 grudnia 1993r. do 30 czerwca 1997r., z pominięciem okresów pobierania zasiłków chorobowych.

Powyższy stan faktyczny był bezsporny i został ustalony na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach emerytalnych, której wiarygodność i rzetelność nie budziła wątpliwości Sądu, jak i nie została podważona przez żadną ze stron postępowania.

Sąd I instancji podkreślił, że organ rentowy nie kwestionował, iż ubezpieczony w podanym przez (...) sp. z o.o. w T. świadectwach pracy w warunkach szczególnych okresach zatrudnienia od 01 lipca 1982r. do 30 listopada 1993r. i od 01 grudnia 1993r. do 30 czerwca 1997r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy świadczył pracę w warunkach szczególnych, jak i iż spełniał pozostałe przesłanki do uzyskania prawa do emerytury w myśl art. 184 ustawy emerytalnej. Ubezpieczony na dzień 01 stycznia 1999r. bezspornie legitymował się 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. Stanowisko organu rentowego wyłączające z tego stażu przypadające po 14 listopada 1991r. okresy pobierania zasiłków chorobowych należało uznać za błędne, jako oparte na art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy emerytalnej niemającym zastosowania do ubezpieczonych spełniających przesłanki faktyczne do skutecznego ubiegania się o wcześniejsze uprawnienia emerytalne w stanie prawnym obowiązującym przez dniem wejścia w życie powołanego przepisu. Ubezpieczony, jak słusznie wywodził w odwołaniu, tak określone przesłanki spełniał, a zatem należało przesądzić, iż nabył prawo do emerytury w myśl art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej.

Za ostateczną datę ich spełnienia należało uznać dzień (...), tj. dzień ukończenia przez ubezpieczonego wymaganego wieku emerytalnego - i to właśnie ta data determinowała możliwość przyznania ubezpieczonemu prawa do wnioskowanego świadczenia (art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej).

Stąd też Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał J. F. (1) prawo do emerytury poczynając od (...), o czym orzeczono w punkcie I wyroku. Jednocześnie, mając na uwadze, iż przyczyną odmowy przyznania ubezpieczonemu prawa do świadczenia była nieprawidłowa wykładania obowiązujących przepisów prawa, która obciąża wyłącznie organ rentowy, należało uznać, iż ponosi on odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w myśl art. 118 ust. 1a.

Apelację od wyroku Sądu I instancji wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaskarżając orzeczenie w całości zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 184 i art. 32 ust. 1 i ust. 1a pkt 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015r., poz. 748) w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) polegającą na niewyłączeniu okresów pobierania zasiłku chorobowego po dniu 14 listopada 1991r. ze stażu pracy w warunkach szczególnych przyjęciu, że ubezpieczony J. F. (1) posiada, co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych i z tego tytułu przysługuje mu prawo do emerytury poczynając od dnia (...). Mając powyższe na uwadze Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i o oddalenie odwołania.

Zdaniem organu rentowego zgodnie z treścią art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy emerytalnej przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się w dalszym ciągu okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po 14 listopada 1991r. wynagrodzenie lub świadczenia na wypadek choroby lub macierzyństwa. W ocenie organu rentowego skoro ustawodawca wprost w tym przepisie wskazał, że do okresów pracy w warunkach szczególnych nie można uwzględniać okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991r. wynagrodzenie lub świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa to niezależnie od daty wejścia w życie tego przepisu powyższe okresy należy wyłączać z okresów prac w warunkach szczególnych.

Organ rentowy wskazał, iż z uwagi na konieczność wyłączenia z okresów pracy w warunkach szczególnych okresów pobierania zasiłków chorobowych, ubezpieczony nie wykazał, co najmniej 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych, a tym samym nie spełnił przesłanek określonych w art. 184 powołanej wyżej ustawy.

W odpowiedzi ubezpieczonego na apelację J. F. (1) wnosił o oddalenie apelacji w całości (pkt 1.) oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów wg norm przepisanych (pkt 2.) W ocenie skarżącego nie zachodzi zarzucana w apelacji sytuacja naruszenia przepisów prawa materialnego poprzez - błędną wykładnię art. 184 i art. 32 ust. 1 i ust. 1a pkt 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015r., poz. 748) w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) polegającą na niewyłączeniu okresów pobierania zasiłku chorobowego po dniu 14 listopada 1991r. ze stażu pracy w warunkach szczególnych i przyjęciu, że ubezpieczony J. F. (1) posiada, co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych i z tego tytułu przysługuje mu prawo do emerytury poczynając od dnia (...).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego, jako niezasadna podlegała oddaleniu.

Istotą sporu była kwestia czy okresy przebywania ubezpieczonego J. F. (1) na zwolnieniach lekarskich winny zostać zaliczone do stażu pracy w warunkach szczególnych na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r., o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013r. poz. 1440) w zw. z art. 32 ust. 1a tejże ustawy.

Sąd Apelacyjny stwierdza, że Sąd Okręgowy prawidłowo zgromadził materiał dowodowy, do którego w procesie subsumpcji zastosował właściwe normy prawa materialnego, trafnie zastosował reguły wykładni, nie przekroczył także norm proceduralnych. Orzeczenie Sądu I instancji wbrew argumentom organu rentowego odpowiada prawu. Koresponduje także z poglądami doktryny oraz bogatym dorobkiem orzecznictwa wypracowanym przez sądy powszechne oraz Sąd Najwyższy.

Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie i doktrynie poglądem, który Sąd Apelacyjny w pełni podziela, osiągnięcie do dnia 01 stycznia 1999r. okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu (...) wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy emerytalnej, obowiązujących od dnia 01 lipca 2004r. Zasady, dotyczące uwzględniania okresu zasiłku chorobowego, urlopu dla poratowania zdrowia, obowiązujące do dnia 30.06.2004r. (sprzed zmiany legislacyjnej dodającej ust. 1a), mają zastosowanie do ubezpieczonych, którzy przed 01.07.2004r. spełnili wszystkie warunki określone w art. 32 ustawy emerytalnej nawet, jeżeli wniosek o emeryturę złożyli po tej dacie. Wynika to z uregulowanej w art. 2 Konstytucji RP zasady ochrony praw nabytych, którą objęte są zarówno prawa nabyte w drodze skonkretyzowanych decyzji przyznających świadczenia, jak i prawa nabyte in abstracto zgodnie z ustawą, przed zgłoszeniem wniosku o ich przyznanie (por. wyr. SN z 21.05.2009r., II UK 370/08, OSNP 2011, Nr 1-2, poz. 20 oraz z 17.04.2009r., I UK 308/08, OSNP 2010, Nr 21-22, poz. 271). Oznacza to, że w przypadku takich osób, do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wlicza się przerwy w faktycznym świadczeniu pracy, takie jak okres niezdolności do pracy, za który pracownik otrzymał wynagrodzenie określone w art. 92 k.p. lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, czy urlop dla poratowania zdrowia.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał (m.in. w wyroku z dnia 23 kwietnia 2010r. II UK 313/09, OSNP 2011/19-20/260, por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011r., I UK 12/11,), że osiągnięcie do dnia 01 stycznia 1999r. okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy emerytalnej, obowiązujących od dnia 01 lipca 2004r.

Wprowadzony w nowelizacji ust. 1a (Ustawa o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw. Dz. U. 2004.121.1264) do art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie ma zastosowania do oceny nabycia prawa do emerytury przed dniem 01 lipca 2014r., (por. wyrok SN z dnia 05 maja 2005r., II UK 219/04, OSNP 2005 nr 22 poz. 361 oraz II UK 215/04, OSNP 2005 nr 22 poz 360 oraz z dnia 07 lutego 2006r., I UK 154/05, niepublikowany).

W sprawie brak jest przesłanek do zastosowania art. 32 ust. 1a przy ustalaniu stażu pracy ubezpieczonego J. F. (1). Powodowało to, iż zastosowanie miały przepisy sprzed wprowadzenia tej nowelizacji. Przyjąć, zatem należało, iż sporne okresy tj.: od 12 października 1992r. do 18 października 1992r., od 29 listopada 1993r. do 10 grudnia 1993r., od 04 stycznia 1994r. do 05 stycznia 1994r., od 10 marca 1994r. do 11 marca 1994r., od 28 czerwca 1994r. do 30 czerwca 1994r., od 11 marca 1996r. do 18 marca 1996r., od 17 grudnia 1996r. do 19 grudnia 1996r. i od 14 marca 1997r. do 18 marca 1997r., w których ubezpieczony przebywał na zwolnieniach lekarskich, powinny być zaliczone do łącznego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Wywód ZUS stanowiący podstawę wywiezionego środka odwoławczego opiera się wyłącznie na wykładni przepisu art. 32 ust. 1a ustawy emerytalnej proponowanej przez organ rentowy. Wbrew poglądom przytoczonym zarówno w orzeczeniu Sądu I instancji, ocenionym, jako trafne, organ rentowy próbował forsować własne, niepoparte rzetelną argumentacją stanowisko.

Mając na uwadze powyższe uznać należało, że ubezpieczony wykazał wymagany 15-letni staż pracy w warunkach szczególnych, przy niekwestionowanej przez pozwanego okoliczności wykazania pozostałych przesłanek potrzebnych do przyznania J. F. (1) emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w szczególnych warunkach, takich jak wymagany wiek 60 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 25 lat. Wywieziona przez organ rentowy apelacja, a

także zaprezentowane w niej zarzuty, w żadnej mierze nie podważyły prawidłowości dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleń, oceny mocy dowodowej i wiarygodności zebranego w sprawie materiału dowodowego, a także prawidłowo przeprowadzonej subsumcji prawnej.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny orzekł o oddaleniu wywiedzionego środka odwoławczego na podstawie art. 385 k.p.c., o czym orzekł, jak w sentencji wyroku.

SSA Lucyna Ramło SSA Maciej Piankowski SSA Jerzy Andrzejewski